

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Romanya Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma

Bundan böyle "Akit Taraf" olarak anılacak olan T.C. Hükümeti ve Romanya Hükümeti,

İki devlet arasında varolan ekonomik işbirliği ilişkilerini geliştirmek arzusu ile,

Romen yatırımcılarının yatırımlarına T.C. sınırları içinde, Türk yatırımcılarının yatırımlarına Romanya sınırları içinde uygun koşulları yaratma ve teşvik etmeye kararlı olarak,

Bu anlaşma kapsamında yatırımların korunmasının, bu alandaki isteği teşvik edeceğini ve iki devletin ekonomik refahını artıracacağını kabul ederek,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1

Tanımlar

İşbu Anlaşmada:

(a) "yatırımcı" terimi :

(i) Akit taraflardan birinin yürürlükteki kanunları dahilinde vatandaşı sayılan gerçek kişiyi;

(ii) Akit taraflardan birinin yürürlükteki kanunları ve ilgili mevzuatı çerçevesinde kurulan ya da başka türlü teşekkül eden tüzel kişiyi, ifade eder.

(b) "yatırım" terimi her türlü mal varlığını ve bunlarla sınırlayıcı olmamak kaydıyla aşağıdakileri kapsar:

(i) hisse senedi veya bir şirkete katılımın diğer şekilleri;

(ii) taşınır ve taşınmaz mallar, ipotek, tedbir, rehin veya benzer mülkiyet hakları;

(iii) yeniden yatırımda kullanılan hasılatlar;

(iv) yatırımla ilgili olup ekonomik değer taşıyan haklar ve para alacakları;

(v) patent, ticari marka, ticari isim, endüstriyel tasarım, "know-how" ve peştemaliye dahil endüstriyel ve fikri mülkiyet hakları;

(vi) kanun veya sözleşme ile tanınan, özellikle doğal kaynakları araştırma, çıkarma ve kullanma ile ilgili haklar,

(c) "hasılat" terimi, bir yatırımdan elde edilen, özellikle ancak bunlarla sınırlı olmak üzere, kar, temettü, faiz, royalti, sermaye kazançları veya ücretleri ifade eder.

MADDE 2

Yatırımların Teşviki ve Korunması

(1) Her Akit Taraf, kendi ülkesinde, diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını teşvik edecektir.

(2) Ülkesinde yatırımların yapıldığı Akit Tarafın kanun ve ilgili mevzuatına uygun olarak kabul edilen ve kurulan, bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımları bu Anlaşmayla sağlanan korumadan yararlanır.

MADDE 3

Ençok Gözetilen Millet Muamelesi

(1) Her Akit Taraf, kendi ülkesindeki, diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını, herhangi bir üçüncü devletin yatırımcılarının yatırımlarını tabi tuttuğundan daha az elverişli olmayan bir muameleye tabi tutacaktır.

(2) Bu maddenin hükümleri, bir Akit Tarafın, aşağıdakilerden kaynaklanan herhangi bir menfaat, öncelik ya da imtiyazı diğer Akit Tarafın yatırımcılarına genişletmek zorunda olduğu şeklinde yorumlanamaz:

- (a) mevcut veya gelecekteki gümrük birlikleri, serbest ticaret bölgeleri, ekonomik birlikler veya benzer kuruluşlar ve bölgesel ekonomik organizasyonlar;
- (b) herhangi bir uluslararası anlaşma veya üçüncü bir devletle karşılıklılık esasına dayanan tamamen ya da büyük ölçüde vergilendirmeye ilişkin düzenleme.
- (3) Her Akit Taraf, diğer Akit Tarafın yatırımcılarınca ülkesinde yapılan yatırımlara ilişkin olarak konulan bütün diğer yükümlülükleri yerine getirecektir.

MADDE 4

Kamulaştırma ve Tazminat

(1) Aşağıda belirtilen şartlar sağlanmadıkça, bir Akit Tarafın yatırımcılarının, diğer Akit Taraf ülkesindeki yatırımları kamulaştırılmayacak, devletleştirilmeyecek veya eşit etkisi olan önlemlere tabi tutulacaktır:

- (a) önlemler, kamusal amaçla yürürlükteki mevzuat uyarınca alınır;
- (b) önlemler ayrımcı değildir.

(2) Tazminat, hangisi daha önce gerçekleşir veya uygulanabilirse, kamulaştırılmanın yapıldığı veya ilan edildiği tarihteki adil piyasa değerine tekabül edecek, serbestçe ve gecikmeksizin transfer edilebilecektir. Tazminatın ödenmesinin gecikmesi durumunda yatırımcı ödemede usule aykırı gecikme dönemi için faiz alacaktır.

(3) Yatırımcının talebi üzerine, tazminat tutarı yatırımın yapıldığı Akit Taraf mahkemesi veya aynı seviyedeki başka bir organ tarafından tekrar değerlendirilebilir.

MADDE 5

Zararlar İçin Tazminat

Akit Taraflardan birinin, diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş ya da diğer silahlı çatışma, milli olağanüstü hal, isyan, ayaklanma ya da kargaşa nedeniyle zarara uğrayan yatırımcıları, diğer Akit Tarafça, verilen tazminat ya da getirilen diğer bir çözüm itibarıyla, herhangi bir üçüncü devletin yatırımcılarına gösterilenden daha az elverişli olmayan bir muameleye tabi tutulacaktır. Bu maddeden kaynaklanan ödemeler mevcutsa bunlar, serbestçe transfer edilecektir.

MADDE 6

Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözülmesi

(1) Bu maddeye göre "yatırım uyuşmazlığı" aşağıdakileri kapsayan bir uyuşmazlık olarak tanımlanmaktadır:

- (a) Bir Akit Tarafın yabancı yatırım mercii tarafından diğer Akit Tarafın yatırımcısına verilen yatırım izninin yorumlanması veya uygulanması, ya da
- (b) Bir yatırımla ilgili olarak, işbu Anlaşma ile verilmiş veya Anlaşmadan doğan herhangi bir hakkın ihlali.

(2) Bir Akit Taraf ve diğer Akit Tarafın yatırımcısı arasındaki, önceki Akit Tarafın ülkesindeki o yatırımcının yatırımı ile ilgili herhangi bir uyuşmazlık, uyuşmazlığın tarafları arasında mümkün olduğunca, dostça, danışma ve görüşmelerle çözümlenecektir.

(3) Eğer uyuşmazlık; çözümlenmesinin talep edildiği tarihten itibaren üç ay içinde danışma ve görüşmelerle çözümlenemezse, bir Akit Taraf ile diğer Akit Tarafın yatırımcısının karşılıklı olarak üzerinde mutabık kalmış oldukları özel uyuşmazlık çözüm usulleri uyarınca çözümlenmesi için sunulabilecektir.

(4) Eger uyuşmazlık yukarıda belirtilen yöntemlerle çözümlenemezse, ilgili yatırımcı, uyuşmazlığı sulh ya da hakemlik için iç çarelerin tükenmesinden sonra ya da uyuşmazlık ilgili yatırımcı tarafından uyuşmazlığa taraf olan Akit Tarafın mahkemelerine sunulmuş olup da bir yıl dolduğu halde nihai karar alınamamışsa bu tarihten sonra herhangi bir zamanda Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezine götürme hakkına sahiptir.

(5) Yatırım uyuşmazlıklarının Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezine sunulması, 18 Mart 1965 tarihinde Washington'da imzaya açılan, Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi'nde öngörülen usullere uygun olarak yapılacaktır.

MADDE 7

Transfer

(1) Akit Taraflardan her biri yatırımla ilgili aşağıdakilerin transfer edilmesine kendi kanun ve ilgili mevzuatının sınırları dahilinde ve onlara uygun olarak izin verecektir.

- (a) hasılatlar,
- (b) yatırımın tamamının veya bir kısmının satış ya da tasfiye bedeli,
- (c) yatırımla ilgili kredilerin geri ödenmesi ve muaccel faizler için yapılan ödemeler,
- (d) yönetim ve teknik yardım ücretleri,
- (e) diğer Akit Tarafın ülkesinde yapılan yatırımda çalışmasına izin verilen Akit Taraflardan birinin vatandaşlarının net kazançları.

(2) Transferler, transfer tarihinde geçerli olan kur üzerinden, yatırımın yapıldığı konvertibl para birimi ya da yatırımcı tarafından mutabık kalınan herhangi bir konvertibl para birimi ile yapılacaktır.

MADDE 8

Halefiyet

Eğer Bir Akit Taraf yatırımcısının yatırımları ticari olmayan risklere karşı kanuni bir sistem dahilinde sigortalamışsa bu tür bir sigortalamanın şartları gereği, sigortalayanın bahse konu yatırımcının hak, talep ve faaliyetlerine halefiyeti diğer Akit Tarafça tanınacaktır. Bununla birlikte, yatırımcı, haklarının sigortalayana devrolmasıyla, yatırımla ilgili yükümlülüklerinden kurtulmayacaktır.

Eğer Akit Taraflardan biri, diğer Akit Tarafın ülkesinde yapılan bir yatırım için ticari olmayan risklere karşı verilen bir garanti nedeniyle, kendi yatırımcısına ödeme yapmışsa, böyle bir garantinin şartları gereği, ilgili yatırımcının hak, talep ve faaliyetlerine olduğu gibi, bu haklarla ilgili yükümlülüklerine de halef olur.

Sigortalayan ya da garantör, yatırımcının sahip olacağı haklar dışında hiçbir hakka sahip olmayacaktır.

Bir Akit Taraf ile sigortalayan ya da garantör arasındaki uyuşmazlıklar, hangisi uygunsa bu Anlaşmanın 6 veya 10. maddesi hükümlerine göre çözümlenecektir.

MADDE 9

Mevcut Yatırımlar

Bir Akit Tarafın yatırımcısı tarafından, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce, diğer Akit Tarafın ülkesinde yapılmış olan yatırımlar da bu Anlaşmanın hükümlerine tabi olacaktır.

MADDE 10

Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıklar

(1) Akit Taraflar arasında bu Anlaşmanın yorumlanması veya uygulanması konusunda ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların, mümkün olduğu ölçüde iki taraf arasında doğrudan ve anlamlı müzakereler yoluyla çözümlenmesi gerekir. Eğer bu tür bir uyuşmazlık, görüşmelerin başlamasından sonra altı ay içinde çözümlenemezse, Akit Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine bir tahkim kuruluna sevkedilebilecektir.

(2) Böyle bir tahkim kurulu, her ayrı dava için aşağıdaki şekilde kurulacaktır:

Tahkim talebinin tebellüğünden itibaren üç ay içinde, her bir Akit Taraf kurulun bir üyesini tayin edecektir. Daha sonra bu iki üye bir üçüncü devlet vatandaşını seçecekler ve seçtikleri bu kişi Akit Taraflarca onaylandıktan sonra Kurul Başkanı olarak tayin edilecektir. Başkan diğer iki üyenin atanma tarihinden itibaren üç ay içinde atanacaktır. Eğer belirtilen sürelerden herhangi biri içinde gerekli atamalar yapılamamışsa, diğer herhangi bir anlaşmanın bulunmaması halinde, Akit Taraflardan herhangi biri Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'nı gerekli atamaları yapmaya davet edebilir. Eğer Başkan, Akit Taraflardan birinin uyuşmazlığında bulunuyorsa veya sözü edilen görevi yerine getirmesinde bir başka engel mevcut ise, Başkan Yardımcısı gerekli atamaları yapmaya davet edilecektir. Eğer Başkan Yardımcısı Akit Taraflardan birinin uyuşmazlığında bulunuyorsa veya onun da sözü edilen görevi yerine getirmesine bir engel mevcut ise, Uluslararası Adalet Divanı'nın, herhangi bir Akit Taraf vatandaşı olmayan en kıdemli üyesi gerekli atamaları yapmaya davet edilecektir.

(3) Tahkim Kurulu kararlarını, hem bu Anlaşma ve Akit Taraflar arasında akdedilmiş ve yürürlükte olan diğer anlaşmaların hükümleri, hem de uluslararası hukukun genel prensipleri ve kurallarını esas alarak oluşturacaktır. Tahkim Kurulu kararlarını oy çokluğuyla alacak ve bu karar nihai ve bağlayıcı olacaktır.

(4) Akit Taraflardan herbiri kendi hakemi ile tahkim işlemlerinde temsil edilmesinden doğan tahkim masraflarını karşılayacaktır. Başkanın masrafları ile diğer masraflar, her iki Akit Tarafça eşit olarak karşılanacaktır.

(5) Tahkim Kurulu usulünü kendisi belirleyecektir.

MADDE 11

Yürürlüğe Girme, Yürürlük Süresi ve Sona Erdirme

(1) Bu Anlaşma her bir Akit Tarafın Anayasal prosedürlerine göre onaylanacak ve onaylanan belgelerin teatisinden sonra otuz gün içinde yürürlüğe girecektir.

(2) Bu Anlaşma, on yıllık bir süre için yürürlükte kalacak ve ilk on yıllık sürenin bitiminden sonra, Akit Taraflardan herhangi biri diğer Akit Tarafa Anlaşmayı feshetme niyetini yazılı olarak bildirmediği takdirde yürürlükte kalmaya devam edecektir. Fesh-i inhar diğer Akit Tarafca alındığı tarihten bir yıl sonra yürürlük kazanacaktır.

(3) Bu Anlaşmanın geçerliliğinin sona ermesinden önce yapılan yatırımlar bakımından, bu Anlaşmanın hükümleri sona erdirmeye tarihten başlamak üzere on yıllık bir süre daha yürürlükte kalır.

Türkçe, Romence ve İngilizce dillerinde bütün metinler aynı derecede geçerli olmak üzere, ikiye orijinal metin halinde Ankara'da, 24 Ocak 1991 tarihinde imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

Romanya Hükümeti
Adına